

يَا مَنْ نَفَذَ فِي كُلِّ شَيْءٍ أَمْرَهُ

جبهه‌ی انقلاب اسلامی در فضای مجازی

جلسه‌ی دویست و سی و هشتم

۱۳۹۹/دی/۲۴

تاریخ طرح‌ریزی

حاکمیت سایبرنتیک بریتانیا

سخنران: محمد علی شکوهیان‌راد

www.shokoohian.ir

بخش یکم

نظام مفهومی

مفاهیم جامعه‌ی اطلاعاتی

جامعه‌ی اطلاعاتی، ترجمه‌ی عبارت **Intelligence Community** است که از دو مفهوم مستقیم **Intelligence** و **Community** تشکیل شده است. لذا شناخت دو مفهوم فوق نقش به‌سزایی در بررسی **چهارچوب مفهومی جامعه‌ی اطلاعاتی** دارد.

Intelligence مفهوم

آگاهی کلانی است که از اقدامات متعدد اطلاعاتی نسبت به اهداف و مسائل مد نظر به دست می‌آید و برای تعیین، تنظیم و **تصمیم‌گیری** در خصوص **سرنوشت مسائل دیگر** مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مفهوم Community

تعدادی از افراد حقیقی / نهادهای حقوقی که به واسطه‌ی یک گزاره به یکدیگر وابسته هستند.
هر چقدر گزاره‌ی مفروض از عمق و غنای بیشتری برخوردار باشد، پیوند ایجاد شده میان اعضای جامعه قوی‌تر و پایدارتر است.

تعریف جامعه‌ی اطلاعاتی

جامعه‌ی اطلاعاتی، متشکل از سازمان‌های متخصص در حوزه‌های مختلف اطلاعاتی است که به منظور تعیین، تنظیم و **تصمیم‌گیری** در خصوص **سرنوشت مسائل کلان و راهبردی** حکومتی گرد هم آمده و به صورت هماهنگ و یکپارچه عمل می‌کنند.

منشأ جامعه‌ی اطلاعاتی

بر اساس تعریف دانش سایبرنتیک، توان حاصل از کنترل پدیده‌های هوشمند «فرماندهی و کنترل» نام دارد. فرماندهی و کنترل می‌تواند بر انسان (بیورگ)، بر ماشین هوشمند (Cyborg) و بر جامعه‌ای مرکب از انسان و ماشین (بیو سایبورگ) اعمال شود. وقوع هر کدام از مصادیق فوق نیازمند روش‌هایی مشخص برای اجرا است.

فرماندهی و کنترل انسان و ماشین	فرماندهی و کنترل ماشین	فرماندهی و کنترل انسان
IC	C4ISR C4I3S	نهادهای خبری نهادهای آموزشی

بخش دوم

تاریخ طرح ریزی جامعه‌ی اطلاعاتی

بررسی تاریخ

مبانی اولیه‌ی جامعه‌ی اطلاعاتی به صورت نوین که ابتداء بر دانش سایبرنتیک دارد، حدود ۲۰۰ سال پیش توسط **بریتانیا** بنیان نهاده شد. به عبارت دیگر جامعه‌ی اطلاعاتی بریتانیا حاصل تغییراتی است که در **سرویس مخفی ملکه** ایجاد شده است.

سرویس مخفی ملکه

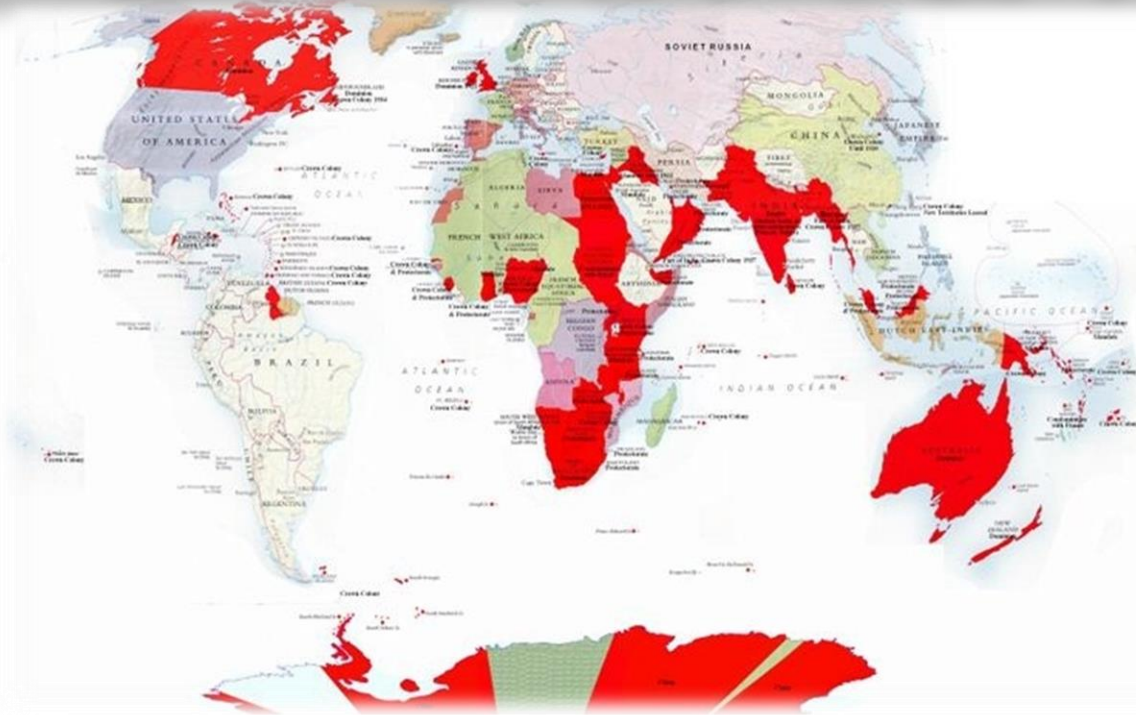
﴿ سرویس مخفی علیا حضرت ﴾

نخستین سازمان اطلاعاتی بریتانیا در سال ۱۵۷۳ به دست «فرانسیس واتینگهام» تأسیس شد. نام این سازمان «سرویس مخفی علیا حضرت» و از همان ابتدا بسیار حرفه‌ای و مؤثر شروع به کار نمود بطوریکه نقش اصلی در جنگ دریایی میان سلطنت بریتانیا و سلطنت اسپانیا را ایفا نمود. از نمونه‌های شاخص عملیات اطلاعاتی این سازمان، مأموریت‌های «مستر همفر» و «لارنس» است.

علل و الزامات ایجاد جامعه‌ی اطلاعاتی

از حدود سال ۱۸۰۰ میلادی، تدریجاً حاکمیت بریتانیا بر بخش‌های متعددی از سطح جهان با چهار مشکل اصلی مواجه شد:
۱- مدیریت و کنترل پهنا‌ی گسترده‌ی پادشاهی متحده به تدریج سخت‌تر شد؛

علل و الزامات ایجاد جامعه‌ی اطلاعاتی

- ۲- امور اطلاعاتی به تدریج تخصصی و پیچیده شد؛
- ۳- عوامل اطلاعاتی کافی (نیروی انسانی) برای اشراف میدانی بر تمامی وقایع و حوادث مهم در اختیار نبود؛
- ۴- فهم مستعمرات به تدریج به حدی رسید که **تقابل** با بریتانیا را برای رفع استبداد در پیش گرفتند؛

راهبردهای تحلیلی

- بریتانیا برای حل مشکلات مذکور، دو راهبرد تحلیلی ارائه نمود:
- ۱- **تخصّص گرایی** در حوزه‌ی آگاهی‌های کلان و مؤثر (اینتلجنس)
  - ۲- **قرارگیری به‌عنوان واسط ارتباطات بین‌المللی**

برای عملیاتی‌سازی تخصّص گرایی در زمینه‌ی اینتلجنس، سرویس مخفی ملکه تدریجاً به بخش‌های تخصّصی تقسیم شد و **هر بخش متولی حوزه‌ی مشخصی از اینتلجنس گشت.**

به‌منظور **قرارگیری به‌عنوان واسط ارتباطات بین‌المللی، راه‌اندازی ارتباطات الکترونیکی** مطرح و اجرا شد.

مراحل تخصص گرایي اينتليجنس

نخستين اقدامات تخصص گرايي اينتليجنس در بریتانیا به تبع قرارگیری به عنوان واسط ارتباطات الكترونيكي بين الملل، حول جمع آوری و تحليل ارتباطات الكترونيكي شکل گرفت.

بر این اساس سازمانی با عنوان Military Intelligence 1 پایه گذاری شد تا اهداف و راهبردهای لازم در این حوزه را طرح ریزی و اجرا نماید (۱۹۱۱، قدیمی ترین سند)

مراحل تخصص گرایی اینتلیجنس

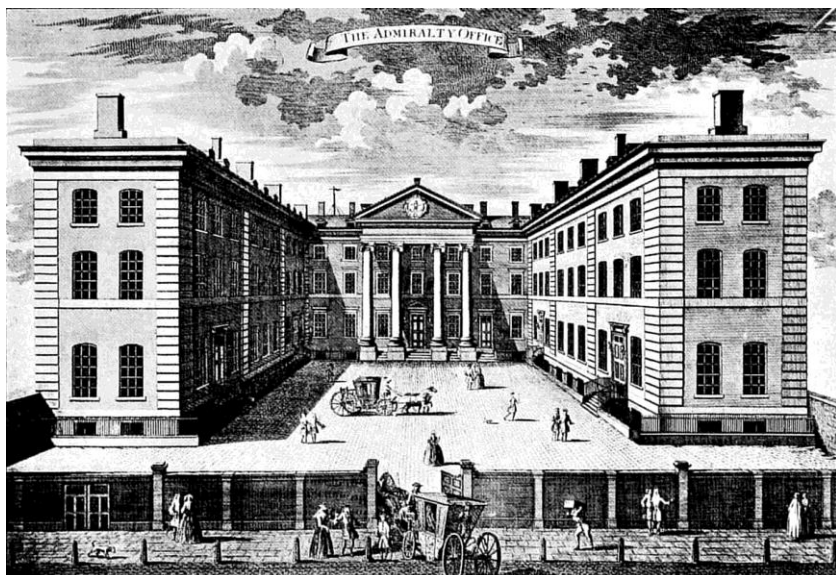
از سوی دیگر سازمانی با نام «مدیریت شماره ۲۵ نیروی دریایی» جهت انجام امور فنی راه اندازی شد.

مراحل تخصص گرایی اینتلیجنس

پس از مدتی دو سازمان در نهایت با یکدیگر تلفیق شدند که حاصل آن «اتاق ۴۰» نام گرفت و ریاست آن به لرد کورزن سپرده شد.
اتاق ۴۰ نقش جدی برای پیروزی متفقین در جنگ جهانی اول ایفا کرد.

مراحل تخصص گرایی اینتلیجنس

سال‌ها پس از جنگ جهانی اول با افزایش قدرت و نفوذ اتاق ۴۰، ریاست آن به «دریادار هاگ سینکلر» واگذار شد.
وی تغییرات ساختاری و بنیادین در اتاق ۴۰ ایجاد نمود و سپس نام آن را به «**کدهای دولتی و آموزشگاه سایفر**» تغییر داد.

Governmental & Military

GC&CS

means

Government Code and Cipher
School

مراحل تخصص گرایي اینتلیجنس

این روند ادامه داشت تا در سال ۱۹۴۶، با عقد قرارداد UK-USA میان بریتانیا و آمریکا، GC&CS به «سرفرماندهی ارتباطات دولتی» (GCHQ) تغییر نام داد و تا امروز بر همین نام باقی است.

مراحل تخصص گرایي اينتليجنس

از آنجا که مبنای تخصص گرایي اينتليجنس در بریتانیا، اتکا بر ارتباطات الكترونيكي دارد، Military Intelligence 1 که اکنون همان GCHQ است، متولی مدیریت سایر بخش های تخصصی گردیده است.
به عبارت دیگر مدیر جامعه ی اطلاعاتی بریتانیا، GCHQ است.

روزنامه سازی

بخش‌های اینتلیجنس جامعه‌ی اطلاعاتی بریتانیا

- MI-1: همان GCHQ است که مبنای جامعه‌ی اطلاعاتی بریتانیا است؛
- MI-2: در حوزه اینتلیجنس جغرافیایی فعال است (GIS)؛
- MI-3: در حوزه اینتلیجنس جغرافیایی فعال است (GIS)؛
- MI-4: نقشه‌کشی و نقشه‌خوانی جغرافیایی (GPS)؛
- MI-5: وظیفه کنترل امور اینتلیجنس میدانی درون مرزی را بر عهده دارد؛
- MI-6: وظیفه کنترل امور اینتلیجنس میدانی برون مرزی را بر عهده دارد؛
- MI-7: به‌طور تخصصی در حوزه‌ی رسانه اعم از تبلیغات و سانسور فعالیت دارد؛
- MI-8: تأمین امنیت ایستگاه‌های رادیویی و مخابراتی بریتانیا در سراسر جهان؛
- MI-9: سازمانی است که با عنوان «کمک به مقاومت» شناخته می‌شود؛
- MI-10: موظف به تحلیل اینتلیجنس تکنیک و سلاح است؛
- MI-11: فعال در حیطه‌ی اینتلیجنس امنیت نظامی؛

بخش‌های اینتلیجنس جامعه‌ی اطلاعاتی بریتانیا

MI-12: سانسور اینتلیجنس نظامی (حفاظت اینتلیجنس)؛

MI-13: ----

MI-14: میز کار اینتلیجنس دشمن اصلی؛

MI-15: اینتلیجنس تصاویر هوایی و ماهواره‌ای؛

MI-16: اینتلیجنس دانش‌ها؛

MI-17: دبیرخانه‌ی جامعه‌ی اطلاعاتی بریتانیا (هماهنگ کننده و ثبت کننده)

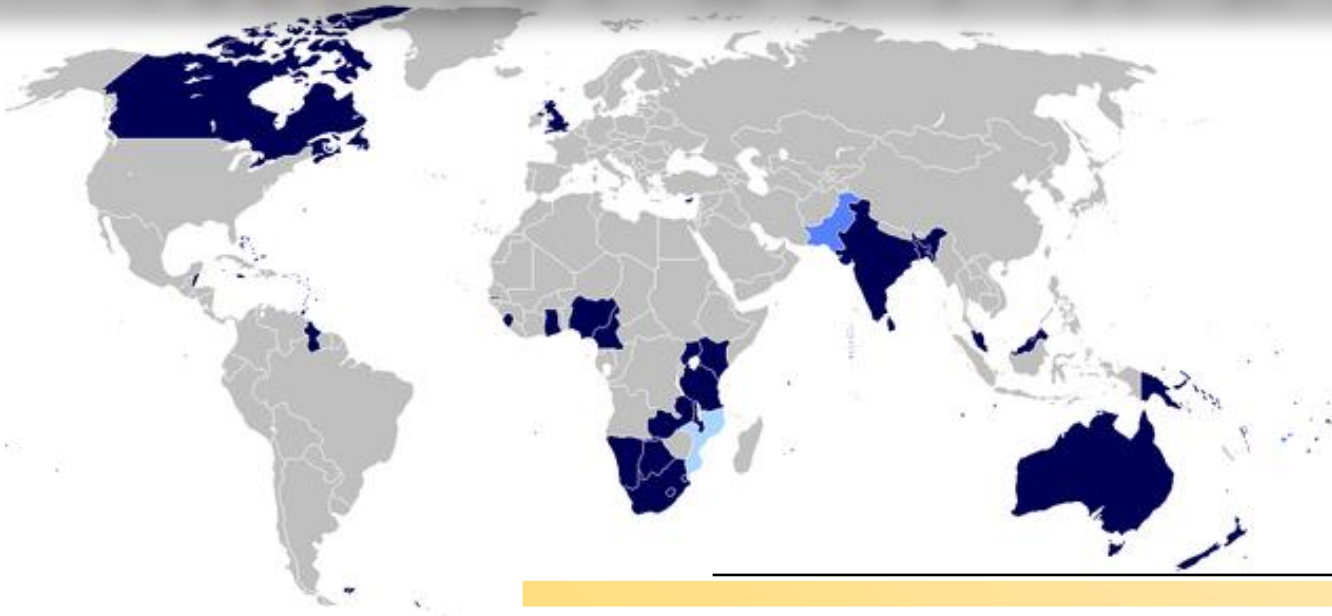
MI-18: ----

MI-19: تخلیه و تحصیل اینتلیجنس زندانیان راهبردی؛

تکثیر جامعه‌ی اطلاعاتی در سایر سرزمین‌ها

بریتانیا به منظور ایجاد ارتباط و اقدام هماهنگ و یکپارچه با سایر مستعمرات و متحدان راهبردی خود، توسط GCHQ به تمدن‌سازی مبتنی بر جامعه‌ی اطلاعاتی خود در سراسر پهنه‌ی تحت سیطره‌اش اقدام نمود تا نهایتاً «پادشاهی متحده» حاصل گردید.

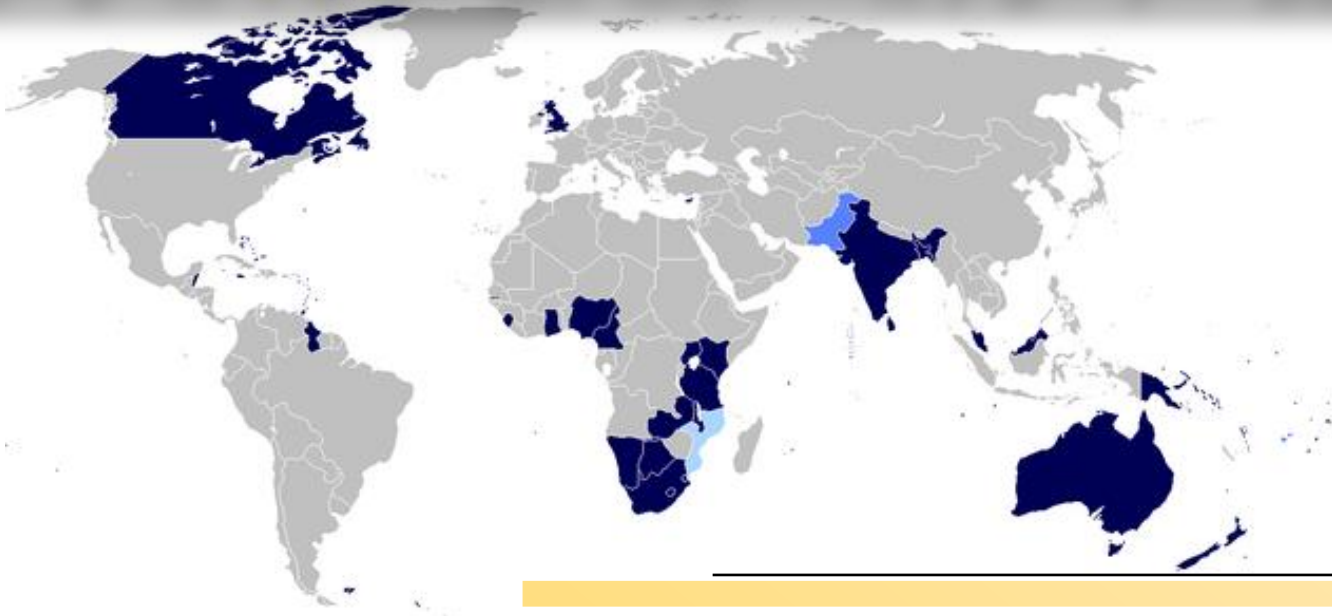
به عبارت دیگر عنصر تمدن‌سازی انگلیسی در سطح جهان، GCHQ است.

تکثیر جامعه‌ی اطلاعاتی در سایر سرزمین‌ها

روند تکثیر و توسعه‌ی جامعه‌ی اطلاعاتی در هر کشور توسط بریتانیا دقیقاً به همان ترتیبی است که برای بریتانیا حاصل شد، یعنی در هر کشور ابتدا مدل مشابه MI-1 ایجاد می‌شود و سپس به نسبت فضای آن سرزمین، سایر بخش‌های اینتلیجنس تبیین، تدوین و تنظیم می‌گردند.

از این رو عنصر اصلی در ایجاد تمدن بریتانیایی، سازمان اینتلیجنس سایبری است

بخش های اینتلجنس جامعه ی اطلاعاتی آمریکا

- DIA: آژانس اطلاعات دفاعی ایالات متحده آمریکا؛
- AFISR: آژانس اطلاعاتی نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا؛
- AAMI: آژانس اطلاعاتی نیروی زمینی ایالات متحده آمریکا؛
- NNI: آژانس اطلاعاتی نیروی دریایی ایالات متحده آمریکا؛
- CGI: آژانس اطلاعاتی نیروی گارد ساحلی ایالات متحده آمریکا؛
- MCIA: آژانس اطلاعاتی نیروی زیردریایی ایالات متحده آمریکا؛
- CIA: آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا؛
- NSA: آژانس امنیت ملی ایالات متحده آمریکا؛
- FBI: اداره تحقیقات فدرال؛
- NRO: دفتر شناسایی ملی ایالات متحده آمریکا؛
- NGIA: آژانس اطلاعاتی هوا-فضایی ملی ایالات متحده آمریکا؛
- DHS: دپارتمان امنیت داخلی ایالات متحده آمریکا؛

بخش‌های اینتلجنس جامعه‌ی اطلاعاتی آمریکا

DS: دپارتمان حکومت ایالات متحده آمریکا؛
 DT: دپارتمان خزانهداری ایالات متحده آمریکا؛
 DE: دپارتمان انرژی ایالات متحده آمریکا؛

بخش‌های اینتلیجنس جامعه‌ی اطلاعاتی سایر کشورها

این روند در بسیاری دیگر از کشورها نظیر کانادا، استرالیا، نیوزلند، هند، پاکستان، چندین کشور آفریقایی و ... توسط بریتانیا تکرار شد.

کشور	اینتلیجنس سایبری	اینتلیجنس دفاعی	اینتلیجنس ملی	اینتلیجنس فرامرزی
بریتانیا	GCHQ	DIS	MI-5	MI-6
آمریکا	NSA	DIA	FBI	CIA
کانادا	CSE	CDI	CSIS	CSIS
استرالیا	ASD	DIO	ASIO	ASIS
نیوزلند	GCSB	DDIS	SIS	SIS

بخش های اینتلیجنس جامعه ی اطلاعاتی آمریکا

بریتانیا به منظور اعمال فرماندهی و کنترل بر جوامع اطلاعاتی سایر کشورها، پیمان بین المللی UK-USA را در سال ۱۹۴۶ عملیاتی نمود تا مهم ترین بخش جامعه ی اطلاعاتی هر کشور (اینتلیجنس سایبری) تحت نظر GCHQ فعالیت نماید.

روزند تمدن سازی

جمع‌بندی

مبنای مفهومی و نظری **جامعه‌ی اطلاعاتی**، **قدرت فرماندهی و کنترل** است که از **دانش سایبرنتیک** حاصل شده است. بعد عملی جامعه‌ی اطلاعاتی بر اشراف اطلاعاتی از طریق کنترل ارتباطات سایبرنتیک استقرار دارد. لذا جامعه‌ی اطلاعاتی حاصل هماهنگی و یکپارچگی در طرح‌ریزی بومی دانش سایبرنتیک و فضای سایبر مبتنی بر اهداف حاکمیت است. نتیجه‌ی پیاده‌سازی جامعه‌ی اطلاعاتی در یک کشور به صورت بومی، **دولت الکترونیک** نام دارد.

